

**Taidekoulu Jokihelmen
opetussuunnitelma**

Nimi	Taidekoulu Jokihelmen opetussuunnitelma
Kunta	Haapavesi Siikalatva Pyhäntä Kärsämäki Merijärvi Oulainen
Koulu	Jokihelmen opisto
Hyväksymispäivämäärä	25.6.2024
Julkaistu	5.8.2024

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelma.	1
1.1. Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet.	1
1.2. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.3. Opetussuunnitelman sisältö.	2
2. Taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet.	4
2.1. Taiteen perusopetuksen tehtävä.	4
2.2. Arvoperusta.	4
2.3. Oppimiskäsitys.	4
2.4. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet.	5
3. Opetuksen toteuttaminen.	6
3.1. Oppimisympäristöt.	6
3.2. Toimintakulttuuri.	7
4. Opintojen laajuus ja rakenne.	8
4.1. Opintojen laajuus.	8
4.2. Opintojen rakenne.	8
5. Oppimäärän yksilöllistäminen.	10
5.1. Oppimäärän yksilöllistäminen.	10
6. Oppimisen arviointi.	11
6.1. Arvioinnin tehtävä.	11
6.2. Arviointi opintojen aikana.	11
6.3. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	12
6.4. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	12
7. Kuvataide.	14
8. Musiikki.	23
9. Tanssi.	27
9.1. Tanssin varhaisiän opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	27
9.2. Tanssin yhteiset opinnot (300h/11,1 op).	27
9.3. Tanssin teemaopinnot (200 h/ 7,4 op).	31
9.4. Laaja oppimäärä - Tanssitaiteen syventävät opinnot, tanssiteatteri.	35

1. Opetussuunnitelma

Jokihelmen opisto toimii Haapavedellä, Oulaisissa, Kärsämäellä, Merijärvellä, Pyhännällä ja Siikalatvan kunnassa. Haapaveden kaupunki on isäntäkunta. Jokihelmen opisto on joustava, nykyhetkessä ja tulevaisuuden kehityksen sykkeessä oleva aktiivinen, vahva alueellinen ja väestön tarpeita ja toiveita kuunteleva oppilaitos. Taidekoulu Jokihelmi toteuttaa Jokihelmen opiston taiteen perusopetusta kuvataiteessa, musiikissa ja tanssissa yleisen oppimäärän mukaisesti. Tanssissa myös laajan oppimäärän mukaisesti.

1.1. Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §).

Taiteen perusopetus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja oppilaan arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Taidekoulu Jokihelmi toteuttaa Jokihelmen opiston musiikin, tanssin ja kuvataiteen taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan sekä tanssin taiteen perusopetusta myös laajan oppimäärän mukaan.

1.2. Opetussuunnitelman laatiminen

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteenalalle opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä. Jos koulutuksen järjestäjä, kuten esimerkiksi kunta, hankkii taiteen perusopetuksen julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä taikka säätiöltä, koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman ja vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

Jokihelmen opiston strategia päivitettiin vuoteen 2025 ja hyväksyttiin johtokunnassa kesällä 2022. Visiomme on tuottaa iloa, hyvinvointia, sivistystä ja elämyksiä kaikenikäisille. Arvomme kiteytyvät: **Elämänikäinen oppiminen, Ihmisläheisyys ja osallisuus, Elämyksellisyys ja uuden luominen sekä Vastuullisuus.** Toiminnassamme korostuu ihmiskeskeisyys ja merkityksellisyys.

Ihmiskeskeisyys = Olemme aidosti kiinnostuneita ihmisten kokemuksista, tarpeista ja toiveista oppia uutta ja kehittyä. Jokainen meillä töitä tekevä on oman alansa osaaja ja tärkeä Jokihelmen opiston toiminnan kokonaisuudessa. Tuotamme personoituja ja oikea-aikaisia kursseja kuntalaisten hyväksi.

Merkityksellisyys = Tuotamme vapaan sivistystyön opetusta kurssilaisten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Taiteen perusopetus on tavoitteellista eri taiteenalojen opetusta OPH:n tutkinnonperusteiden mukaisesti. Osallisuus ja kohtaamiset opiston kursseilla ovat tärkeitä. Tuotamme monenlaisia kulttuuritapahtumia ja elämyksiä kuntalaisille. Opintojemme jatkuvuus on tärkeää lapsen ja nuoren taidekasvatuksessa ja elämänsisällöissä. Elämänikäinen oppiminen ja yhdessä tekeminen on jokaisen oikeus ja mahdollisuus toteuttaa itseään, kehittyä ja saada sisältöä omaan arkeen.

Strategiset tavoitteet: Tuotamme oppimisen iloa, hyvinvointia ja elämyksiä kaikenikäisille; Olemme dynaaminen ja vastuullinen alueellinen kansalaisopisto; Olemme luotettava kumppani tulevaisuuden sivistys- ja hyvinvointikunnan kehittämisessä ja toteuttamisessa; Verkostoidumme aktiivisesti alueen muiden toimijoiden kanssa. Laadukkaat kansalaisopistopalvelumme lisäävät alueen elinvoimaisuutta, viihtyvyyttä ja vetovoimaa. Tavoitteemme on onnistua yhdessä kuntalaisten ja kuntien kanssa.

1.3. Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat sen mukaan, kuin näissä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- oppimisen arviointi
- opetussuunnitelman perusteissa kuvatut yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen.

Koulutuksen järjestää suunnittelee opetuksen tarjonnan ja päättää opetuksen määrästä opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opetuksen määrä mitoitetaan niin, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

Opetussuunnitelma laaditaan niin selkeästi, että myös oppilas ja hänen huoltajansa voivat saada opinnoista riittävästi tietoa.

Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista

toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Jokihelmen opiston strategisena tavoitteena on tuottaa oppimisen iloa, hyvinvointia, sivistystä ja elämyksiä kaikenikäisille. Olemme läsnä ihmisten arjessa ja elämässä. Lain mukaan kansalaisopiston tehtävänä on tukea ihmisten persoonallisuuden monipuolista kehittymistä. Jokihelmen opiston laaja vapaan sivistystyön kurssi-, luento- ja tapahtumatarjonta innostaa oppimaan ja kokeilemaan uutta, onnistumaan yhdessä sekä edistää ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kansalaisopistossa opiskelu lisää yksilön sosiaalisia suhteita sekä ennaltaehkäisee yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Vapaan sivistystyön opintojen tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallistasolla, mikä mahdollistaa kurssitarjonnan monipuolisuuden ja vaihtuvuuden eri vuosina.

Jokihelmen opisto järjestää laadukkaita ja monipuolisia kansalaisopistopalveluja, oppimis- ja harrastusmahdollisuuksia kulttuurin, liikunnan ja taiteen eri aloilla kaikenikäisille. Luovuuden ja itse tekemisen lisäksi taiteesta ja kulttuurista nauttimisen ja yleisönä olemisen kautta ihmisten elämänsisällöt rikastuvat ja elämäntarkoitus vahvistuu. Edistämme perinteitä ja tallennamme alueen historiaa. Olemme merkittävä kulttuurintuottaja, sillä Jokihelmen opisto tuottaa vuosittain suuren määrän konsertteja, tanssi- ja teatteriesityksiä sekä luovien taito- ja taideaineiden näyttelyitä. Jokihelmen opisto on ketterä ja kehittyvä alueellinen ja väestön tarpeita kuunteleva kansalaisopisto. Toimintamme lisää alueen elinvoimaisuutta, viihtyvyyttä ja vetovoimaa. Olemme luotettava kumppani tulevaisuuden sivistys- ja hyvinvointikunnan kehittämisessä ja toteuttamisessa.

2. Taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

2.1. Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taidekoulu Jokihelmen tehtävänä on järjestää tavoitteellista opetussuunnitelman perusteiden mukaista taiteen perusopetusta Jokihelmen opiston alueella ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Opisto voi järjestää resurssien puitteissa myös alle kouluikäisille varhaisiän opetusta sekä opetusta aikuisille. Taiteen perusopetus tarjoaa mahdollisuuksia opiskella taidetta päämäärätietoisesti, pitkäjänteisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista sekä kehitetään taiteenalalle ominaista osaamista ja valmiuksia hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkeasteen koulutukseen.

2.2. Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Taidekoulu Jokihelmen arvomaailman perustana ovat yleismaailmalliset ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet, elinikäinen oppiminen ja sivistyksellinen tasa-arvo, sivistyksen, kulttuurin ja luonnon vaaliminen, ihmisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen sekä monikulttuurisuuden vahvistaminen. Edistämme yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, kestävää kehitystä sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista.

2.3. Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja keuhollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

Oppimiskäsitys perustuu oppilaan aktiivisuuteen, tavoitteellisuuteen ja toimintaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Opettajan rooli on ohjata, kannustaa ja antaa rakentavaa palautetta oppimis- prosessissa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista hyödyntäen kokemuksia, kehollisuutta ja eri aistien käyttöä sekä vuorovaikutusta ympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi.

Hyvä opetus on hyvien oppimismahdollisuuksien tarjoamista. Opetus järjestetään siten, että oppijat voivat asettaa omia tavoitteitaan ja oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhteistoiminnallisesti erilaisissa ryhmissä ja verkostoissa. Hyvä oppimisympäristö antaa jokaiselle oppijalle sopivan haasteellisia oppimistehtäviä sekä tarjoaa elämyksiä ja kokemuksia työskentelyn pohjaksi ja myönteisen oppimishalun synnyttämiseksi ja ylläpitämiseksi. Ympäröivä kulttuurielämä, muut taidelaitokset sekä oppilaitokset kuuluvat oleellisesti Taidekoulu Jokihelmen oppimisympäristöön. Yhteistyö kodin kanssa tukee kansalaisopiston taidekasvatusta.

2.4. Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalanensa ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Taidekoulu Jokihelmessä oppilasta kannustetaan esteettisen ja luovan ajattelun sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet sekä tuetaan oppilaiden myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon kehittymistä. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan omat vahvuutensa ja löytämään omat tapansa harrastamiseen. Oma harrastus asettuu osaksi elävää ja toimivaa kulttuuria sekä koko taiteiden kenttää.

3. Opetuksen toteuttaminen

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria aidon kohtaamisen ja kunnioittavan vuorovaikutuksen sekä osallisuuden ja yhdessä tekemisen kautta. Kannustavassa toimintakulttuurissa opitaan turvallisesti myös epäonnistumisen kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa huomioidaan kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa taiteenalaan liittyvien yksilön perusoikeuksien kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä, oppilaitoksen tavoitteellista johtamista, opetuksen suunnittelua, organisointia, toteuttamista ja arviointia avoimen ja rakentavan vuorovaikutuksen kautta yhdessä oppilaitosyhteisön, oppilaiden, huoltajien ja yhteistyökumppanien kanssa.

Taidekoulu Jokihelmen toimintakulttuuri edistää verkostoitumista taiteenalaakohtaisesti ja taiteiden välillä. Tiivis yhteistyö Meri-Pohjolan opistopiirin opistojen kesken kehittää pedagogiikkaa ja osaamisen laaja-alaista hyödyntämistä alueellisesti. Vertaistuki edistää taiteen perusopetuksen sisältöjen ja toteutuksen kehittämistä.

Taidekoulu Jokihelmen ja Meri-Pohjolan opistopiirin alue on laaja ja alueen erityispiirteet hyödynnetään oppimisympäristöinä. Paikallisuuden monipuolinen hyödyntäminen lisää taiteen perusopetuksen paikallisten toteutusten laatua. Taiteen perusopetuksen oppimisympäristöt (tilat, paikat ja yhteisöt) tukevat oppilaan kasvua, onnistumisen ja osaamisen kokemuksia sekä innostusta. Tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö edistää taiteenalan oppimista.

Työtavat valitaan edistämään oppilaan yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Lisäksi tuetaan vuorovaikutteisuutta ja toisten huomioon ottamista.

3.1. Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Oppimisympäristö muodostuu siitä psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä, missä oppiminen tapahtuu. Yhteisön omaksumat perinteet, arvot ja eettismoraaliset käsitykset vaikuttavat oppimisympäristön laatuun. Taidekoulu Jokihelmi oppimisympäristönä tarjoaa oppijalle mahdollisuuden kehittyä omien edellytystensä ja yksilöllisen kiinnostuksensa mukaisesti. Se kehittää oppijassa elämän, työn ja jatko-opintojen kannalta olennaisia tietoja, taitoja ja

asenteita. Lisäksi ympäristö tukee monipuolisesti ja turvallisesti oppijan kasvua, innostusta, oppimista ja antaa onnistumisen kokemuksia myönteisessä, avoimessa ja rohkaisevassa ilmapiirissä. Oppimisympäristössä on keskeistä oppijan ja ohjaajan välinen vuorovaikutus, jossa tärkeää on kohtaaminen, kunnioitus ja kumppanuus. Hyvä oppimisympäristö korostaa turvallisia ihmissuhteita sekä aktivoi ja ohjaa oppijaa oma-aloitteisuuteen ja itsenäisyyteen. Oppimisympäristön tehtävä on auttaa oppijaa säilyttämään aito uteliaisuus, kyky ihmetellä asioita ja ilmiöitä. Hyvä oppimisympäristö tarjoaa myös turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat ja opetusvälineet, jotka tukevat taiteen alalle ominaiseen pitkäjänteiseen työskentelyyn ja taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen. Myös tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö edistää oppimista.

3.2. Toimintakulttuuri

Jokihelmen opisto tekee tiivistä yhteistyötä oppilaiden ja heidän huoltajien kanssa oppimisprosessin eri vaiheissa. Oppilaita ja huoltajia on osallistunut taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman laatimiseen keskustellen ja kommentoiden opetuksen sisältöjä ja toteutuksia. Huoltajille tiedotetaan oppilaan edistymisestä ja arvioinnista opintojen aikana. Jokihelmen opisto toimii tiiviisti Meri-Pohjolan opistopiirissä, Kansalaisopistojen liitossa sekä alueellisissa verkostoissa.

4. Opintojen laajuus ja rakenne

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Joustava opintojen järjestäminen mahdollistaa yhteisten ja teemaopintojen yhtäaikaisen toteuttamisen. Opintojen kokonaiskesto on 5-7 vuotta.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Taiteen perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään Opetushallituksen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen oppiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen kokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laajuudesta, tavoitteista ja sisällöistä päättää koulutuksen järjestäjä.

Yhteisten opintojen sekä teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet on kirjattu ainekohtaisesti kunkin aineen kohdalle.

4.1. Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Joustava opintojen järjestäminen mahdollistaa yhteisten ja teemaopintojen yhtäaikaisen toteuttamisen. Opintojen kokonaiskesto on 5-7 vuotta.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Taiteen perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään Opetushallituksen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen oppiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen kokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laajuudesta, tavoitteista ja sisällöistä päättää koulutuksen järjestäjä.

Yhteisten opintojen sekä teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet on kirjattu ainekohtaisesti kunkin aineen kohdalle.

4.2. Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen

yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään opetussuunnitelmassa.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

5. Oppimäärän yksilöllistäminen

5.1. Oppimäärän yksilöllistäminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppimäärää yksilöllistettäessä menettelyt dokumentoidaan koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Oppilaalle laaditaan tällöin esimerkiksi henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

Taidekoulu Jokihelmessä voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää (tavoitteet, sisällöt, opiskelu aika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet ja yksilölliset arviointimenettelyt) vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä ja halua kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille. Yksilöllistamisestä päättää rehtori kuultuaan taiteenalan vastuuopettajan, oppilaan ja hänen huoltajan yhdessä tekemän ehdotuksen yksilöllistämisen tarpeista, kohteista ja laajuudesta. Menettelytapa dokumentoidaan oppilaan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa.

6. Oppimisen arviointi

Taidekoulu Jokihelmessä ja Jokihelmen opistossa itsearvioidaan omaa taiteen perusopetusta ja osallistutaan ulkopuoliseen arviointiin Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998, 7§ muutettu lailla 1301/2013) mukaisesti. Kansalaisopistoissa toimitaan opistokohtaisen tasa-arvosuunnitelman (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986, muutettu lailla 1329/2014) mukaisesti ja yhdenvertaisuussuunnitelman (Laki yhdenvertaisuudesta 1325/2014) mukaisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Jokihelmen opistolla on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

6.1. Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävä.

Oppilaan työskentelyä ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävä. Jatkuvalla palautteella ohjataan oppilasta vuorovaikutteisesti ja oppilaan osallisuutta edistään omien tavoitteiden suuntaamiseen opiskeluun ja oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaita kannustetaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelman opintokokonaisuuksien tavoitteisiin ja taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteisiin. Arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa päättämällä tavalla.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kuhunkin hyväksi luettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksi lukemisessa menetellään edellä kuvatulla tavalla.

Taidekoulu Jokihelmessä, Jokihelmen opistossa ja Meri-Pohjolan opistopiirissä kehitetään sähköistä oppimisen ja osaamisen arviointia ja dokumentointia mahdollistamaan sujuva oppilaan itsearviointi, vertaisarvioinnin hyödyntämisen ja opettajan antaman rakentavan palautteen.

6.2. Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohteisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

Taidekoulu Jokihelmessä oppimisen arviointi on vuorovaikutteista opettajan ja opiskelijoiden välistä dialogia koko oppimisprosessin ajan: opiskelijan itsearviointi, ryhmän vertaisarviointi ja opettajan palaute suhteessa kurssin tavoitteisiin.

6.3. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on mahdollista Taidekoulu Jokihelmessä. Aiemmin hankittua osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa joko osana kurssia tai todentaa opiskelijan osaaminen ilman kurssille osallistumista. Kurssin opettaja päättää, onko aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen mahdollista sekä miten se mahdollisesti tapahtuu.

6.4. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä

- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Taidekoulu Jokihelmellä on oma ainekohtainen todistus pohja yleisen oppimäärän päättötodistuksille.

7. Kuvataide

JOKIHELMEN OPISTON KUVATAITEEN PERUSOPETUS, YLEINEN OPPIMÄÄRÄ

Jokihelmen opisto Kuvataide tpo

KUVATAITEEN YHTEISET OPINNOT (300 h / 11,1 op)

Tavoitteet

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Keskeisenä tavoitteena on rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Opinnoilla tuetaan oppilaan taidesuhteen, itsetuntemuksen, visuaalisen lukutaidon ja kulttuurisen osallisuuden kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta.

TAIDESUHDE

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

VISUAALINEN LUKUTAITO

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

Rakenne

Kuvataiteen yhteiset opinnot koostuvat viidestä opintojaksosta. Opintojaksojen sisällöt kertautuvat ja syvenyvät opintojen edetessä. Opintojaksojen järjestys ja niiden yksityiskohtainen sisältö voi vaihdella paikallisesti.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana. Työmuotoja ovat piirustus ja maalaus, kuvanveisto, grafiikka, ympäristö- ja yhteisötaide, kuvallinen media sekä monitaiteelliset projektit.

KUVAN KIELI JA TAITEEN ILMAISUKEINOT

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

OMAT KUVAT

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

TAITEEN MAAILMAT

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaikaisen taiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

VISUAALINEN YMPÄRISTÖ

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

Opintokokonaisuudet

OPINTOKOKONAISUUS 1: TUTKIMUSMATKANI TAITEEN MAAILMAAN (60 h / 2,22 op)
Ryhmässä toimimisen ja kuvataiteen opiskelun perusteet

Sisältö:

- Kuvataiteen perustekniikoihin tutustuminen leikkien, tutkien ja kokeillen
- Oman elinympäristön kokeminen ja havainnointi kuvailmaisun keinoin
- Teoksista ja muista kuvista puhumisen sekä toisten kuuntelemisen harjoittelu
- Motoristen taitojen ja yleisen kätevyyden kehittäminen
- Välinehuollon perusteiden oppiminen ja työympäristöstä huolehtiminen
- Eri taiteenaloihin tutustuminen taiteidenvälisyyden kautta
- Tutustumiset ja vierailut paikallisissa näyttelyissä ja kulttuurikohteissa

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Opiskelija	
• kokeilee kuvataiteen perustekniikoita ja -välineitä	• käyttää joitakin kuvailmaisun keinoja
• harjoittelee ryhmässä toimimisen perustaitoja	• huomioi toiminnassaan toiset opiskelijat ja työympäristön
• harjoittelee kertomaan ajatuksiaan kuvataiteen teoksista ja muista kuvista	• arvostaa omaa ja muiden taiteellista työtä
• havainnoi omaa elinympäristöään moniaistisesti	• kertoo havaintojaan teoksista ja kuvista
• harjoittelee omasta työympäristöstä huolehtimisen taitoja	• hyödyntää eri aisteja tehdessään havaintoja

OPINTOKOKONAISUUS 2: ILMAISEN KUVILLA JA TUNNEN TAIDETTA (60 h / 2,22 op) Oman ilmaisun kehittäminen ja taidehistoriaan tutustuminen

Sisältö:

- Kuvataiteen historiaan tutustuminen keskustellen ja katsellen kuvia
- Oman elämänpiirin, omakohtaisten havaintojen ja kokemusten kuvittaminen
- Teosten tekemisen perinteisiin ja uusiin tekniikoihin tutustuminen
- Oman ideoinnin ja ilmaisun harjoittaminen
- Teoksista puhuminen yhdessä, teosten herättämien kokemusten jakaminen
- Pitkäjänteisyyden ja keskittymisen harjoittelu

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Opiskelija	
• tutkii erilaisia kuvia ja tutustuu taidehistoriaan	• hyödyntää ympäröivän kulttuurin kuvastoa töissään
• tutkii ja havainnoi ympäristön visuaalisuutta moniaistisesti	• käyttää useita kuvailmaisun keinoja
• tutustuu kuvailmaisun erilaisiin keinoihin ja prosesseihin	• ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisen viestinnän keinoin ja keskustellen
• kehittää omaa ilmaisuaan ja itsetuntemustaan kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin kautta	
• ilmaisee omia näkemyksiään kuvataiteen teoksista ja muista kuvista	

OPINTOKOKONAISUUS 3: TUTKIN, KOEN JA YMMÄRRÄN TAIDETTA (60 h / 2,22 op) Kuvallisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kehittäminen

Sisältö:

- Erilaisten teosten tutkiminen ja kuvanlukutaidon kehittäminen: kuvan havainnoiminen, kokeminen, tulkinta ja käyttö omassa ilmaisussa
- Kuvataiteen pohtiminen historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- Eri kulttuurien visuaaliseen taiteeseen tutustuminen
- Omien visuaalisten mieltymysten, kokemusten ja mielenkiinnon kohteiden hyödyntäminen ja erilaisten kokeilujen tekeminen
- Taiteen eri instituutioihin, kulttuurikohteisiin ja taiteen ammattilaisten työskentelyyn tutustuminen ja mahdollinen yhteistyö paikallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti paikan päällä tai virtuaalisuutta hyödyntäen

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Opiskelija	• tunnistaa eri kulttuurien ja aikakausien kuvakulttuureja
• tutustuu eri kulttuurien visuaaliseen taiteeseen	
• tutkii erilaisia kuvia ja tutustuu monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin	• hyödyntää visuaalisia mieltymyksiään kuvataiteellisissa kokeiluissaan
• käyttää kuvallisia ja sanallisia kuvatulkinnan keinoja	• käyttää erilaisia kuvailmaisun keinoja
• kehittää omakohtaista taidekäsitystään	• tulkitsee ja keskustelee näkemästään omista lähtökohdistaan
• Paikallisten, seutukunnallisten ja valtakunnallisten kulttuuritoimijoiden toimintaan tutustuminen ja niiden toimintaan osallistuminen	• osallistuu tutustumiskäynneille ja näyttelyvierailuille ja mahdolliseen yhteistyöhön

OPINTOKOKONAISUUS 4: TUTKIN YMPÄRISTÖJÄ JA OSAAN TAIDETTA (60 h / 2,22 op) Visuaaliset ympäristöt ja kuvallinen osaaminen

Sisältö:

- Erilaisten visuaalisten ympäristöjen tutkiminen ja ymmärtäminen: luonnonympäristöt, rakennetut ympäristöt, esineympäristöt, mediaympäristöt ja visuaaliset osakulttuurit
- Visuaalisten ympäristöjen esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen, arvojen pohtiminen sekä ymmärrys ympäristön merkitysten rakentumisesta
- Oman toiminnan pohtiminen ja arvottaminen visuaalisissa ympäristöissä
- Erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisten mahdollisuuksien kokeileminen sekä tutustuminen digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksiin taiteessa
- Turvallisen, kestävän ja ekologisen työskentelytavan omaksuminen

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Opiskelija	• tulkitsee näkemäänsä omista lähtökohdistaan
• havainnoi ja tutkii visuaalisia ympäristöjä	
• pyrkii kriittiseen ajatteluun visuaalisten ympäristöjen suhteen	• ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen ilmaisun keinoin
• hyödyntää työskentelyssään itselleen merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä	• osaa valita omaan ilmaisuunsa sopivia tekniikoita sekä soveltaa niitä persoonallisesti
• laajentaa kuvallista osaamistaan kokeilemalla erilaisia välineitä ja materiaaleja	• käyttää erilaisia kuvallisen ilmaisun keinoja
• huomioi toiminnassaan ekologisuuden ja työympäristön turvallisuuden	• huolehtii työvälineistä ja -ympäristöstä

OPINTOKOKONAISUUS 5: KERRON TAITEELLA (60 h / 2,22 op) Osallisuus ja opitun soveltaminen

Sisältö:

- Omien arvojen pohtiminen, kannan ottaminen ja osallistuminen taiteen keinoin
- Vaikuttaminen taiteellisen toiminnan avulla omassa elämässä ja elinympäristössä
- Tutustuminen yhteisötaiteeseen ja taiteidenvälisyyteen
- Omien persoonallisten valintojen tekeminen omassa työskentelyssä
- Töiden aiheeseen sopivien teknikoiden valinta
- Opitun esittely eri yhteyksissä

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Opiskelija	
• tutustuu taiteen kenttään, sen prosesseihin ja työskentelytapoihin	• osallistuu erilaisiin taideprojekteihin ja -näyttelyihin yhteistyössä toisten kanssa
• osallisuuden kokemuksen saaminen taidemaailmassa ja omassa elinympäristössä	• tekee omaa työskentelyään koskevia valintoja
• kehittää omaa ilmaisuaan kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla	• käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja
• pohtii visuaalisessa kulttuurissa ja omassa kuvailmaisussa ilmeneviä arvoja	• ilmaisee ajatuksiaan ja arvojaan kuvallisen viestinnän keinoin
• ilmaisee näkemyksiään ja ottaa kantaa taiteen keinoin	

KUVATAITEEN TEEMAOPINNOT (200 h / 7,4 op)

Tavoitteet

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on yhteisissä opinnoissa opitun kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen ja laajentaminen sekä vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

TAIDESUHDE

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.

VISUAALINEN LUKUTAITO

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan

- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Rakenne

Opintojen kesto on noin kolme lukuvuotta. Opintojaksojen järjestys ja niiden yksityiskohtainen sisältö voivat vaihdella paikallisesti. Mahdollisuus riittäviin opintosuorituksiin turvataan opintonsa aloittaneille opiskelijoille kohtuullisen välimatkan päässä omasta kotikunnasta. Teemaopintojen sisältöjä ja suoritustapoja on mahdollista yksilöllistää tarvittaessa.

Vapaan sivistystyön kurssitarjontaa voidaan hyväksi lukea taiteen perusopetuksessa, mikäli kurssin sisältö ja opetuksen taso vastaavat taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Tällöin hyväksiluettavuus sovitaan kurssikohtaisesti vastaavan opettajan kanssa.

Teemaopintoja sekä kesken jääneitä taiteen perusopetuksen opintoja voidaan tarvittaessa täydentää lyhytkursseilla, kesäkursseilla, matkoilla, näyttelykäynneillä, projekteilla, itsenäisesti suoritettavilla tehtävillä.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen teemaopinnoissa keskeiset sisällöt ovat samat kuin kaikille yhteisissä opinnoissa.

Opintokokonaisuudet

OPINTOKOKONAISUUS 1: MINÄ TAITEILIJANA (90 h / 3,33 op) Taiteellisen ilmaisun syventäminen

Sisältö:

- Itsenäisen työskentelyn ja taiteellisen ilmaisun syventäminen ja kehittäminen omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta
- Omista havainnoista, kokemuksista ja elämänpiiristä nousevien henkilökohtaisten merkitysten tutkiminen
- Kuvan rakentamisen perusteiden ymmärtäminen ja soveltaminen omassa työskentelyssä
- Materiaaliset kokeilut sekä erikoistekniikoihin perehtyminen
- Itsearviointin syventäminen
- Sanallistamisen harjoittelu
- Omien taideteosten esittely ja esittelykuntoon saattaminen
- Teosten ja työskentelyn dokumentointi

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Opiskelija	• ilmaisee ajatuksiaan ja arvojaan
• ilmaisee näkemyksiään ja mielipiteitään	
• pohtii identiteettiään erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla	• käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja
• kehittää osaamistaan tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä kuvallisessa työskentelyssä	• käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja
• käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja	• perustelee kuvailmaisun valintojaan
• käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja	
• vahvistaa kykyään käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan taitoja	

OPINTOKONAISUUS 2: MINÄ JA YMPÄRISTÖNI (70 h / 2,59 op) Visuaalisten ympäristöjen tuntemus ja osallisuus

Sisältö:

- Erilaisten luonnonympäristöjen, rakennettujen ympäristöjen, esineympäristöjen, mediaympäristöjen ja visuaalisten osakulttuurien tutkiminen
- Visuaalisen ympäristön esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen ja ympäristön merkitysten rakentumisen käsittely
- Kuvataiteen ja visuaalisten ympäristöjen rajapintojen kokeilut
- Taiteidenvälisyyden ja yhteisöllisyyden hyödyntäminen

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Opiskelija	
• kehittää taitoaan tutkia ympäristöä ja visuaalista kulttuuria eri näkökulmista	• hyödyntää kulttuurisen moninaisuuden näkökulmia kuvallisessa ilmaisussaan
• kehittää kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa	• ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin
• laajentaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan	• osallistuu yhteistoiminnalliseen taiteelliseen työskentelyyn
• perehtyy yhteisölliseen taidetoimintaan	• käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja
• kehittyä luovassa ongelmanratkaisussa ja kekseliäisyydessä	• hyödyntää kestävän kehityksen näkökulmia omassa työskentelyssään
• käyttää erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja	
• ottaa huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti toimiessaan	

3. TAITEELLINEN ESITTÄYTYMISENI (40h / 1,48 op) Lopputyöprosessi

Sisältö:

- Omien kiinnostuksen kohteiden valitseminen, lopputyöprosessi yksin tai ryhmässä
- Tutustuminen nykyaikaisen taiteen toimintatapoihin
- Sanallistamisen harjoittelu
- Itsenäinen työskentely, itsearviointi
- Työskentelyn, oppimisen ja teosten dokumentointi
- Omien teosten esille tuominen oppilaan valitsemalla tavalla

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Opiskelija	
• ilmaisee näkemyksiään, mielipiteitään, havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti	• käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja osoittaen taiteen tuntemusta
• syventää osaamistaan tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä kuvallisessa työskentelyssä	• perustelee kuvailmaisun valintojaan
• laajentaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan	• ilmaisee ajatuksiaan ja arvojaan
• syventää itsearviointiaan	• esittelee teoksiaan eri yhteyksissä
• dokumentoi teoksiaan ja työskentelyään	

8. Musiikki

MUSIIKIN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN KESKEISET TAVOITTEET

- musiikillisen identiteetin vahvistaminen, kokonaisvaltaisen kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen
- musiikin elinikäinen harrastaminen huomioon ottaen oppilaan vahvuudet, lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet.
- omien musiikillisten vahvuuksien löytäminen ja riittävän taitotason saavuttaminen omaehtoiseen musiikin harrastamiseen ja esittämiseen
- musiikin harrastamisesta ja yhteismusisoinnista saatava ilo
- luovuus ja vapaus itsensä ilmaisemiseen musisoinnin perustaitojen harjoittamisen ja musiikin hahmotuskyvyn kehittämisen avulla
- eri taiteiden välisten yhteyksien ja ilmaisukeinojen löytäminen ja kokeminen

MUSIIKIN OPINTOJEN RAKENNE JA LAAJUUS

Musiikin yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia/19 opintopistettä. Opinnot koostuvat yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista. Opinnot sisältävät instrumentti-/lauluopintoja, musiikin teorian ja hahmotuksen opintoja, yhteismusisointia, esiintymistä, valinnaisia opintoja ja taiteiden välisiä opintoja. Taiteen perusopetuksen tulee olla esteetöntä ja saavutettavaa varmistaen samalla ihmisten kulttuuristen ja sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen. Opintojen yksilöllistämisen onnistumisessa tarvitaan kodin ja oppilaitoksen hyvää ja jatkuvaa vuorovaikutusta. Opintoihin sisältyy myös itsenäistä työskentelyä.

MUSIIKIN YHTEISET OPINNOT

Musiikin yhteisten opintojen aikana oppilas oppii musiikin esittämiseen ja yhteismusisointiin tarvittavia instrumenttitaitoja. Oppilas oppii lukemaan, kirjoittamaan, kuuntelemaan ja hahmottamaan musiikkia. Oppilas kehittää musiikillista ilmaisukykyään ja esiintymistaitoaan, ja saa kokemuksia eri taiteista ja niiden ilmaisukeinoista. Oppilasta ohjataan tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin.

Musiikin yhteisten opintojen keskeisenä sisältönä ovat musisoinnin perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin musiikin lajeihin ja niiden perusohjelmistoon soittaen, laulaen ja kuunnellen. Opetukseen sisältyy myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin (esim. kehollisuuteen, kuvalliseen ja teatteri-ilmaisuun jne.) tutustumista ja niiden hyödyntämistä. Keskeistä on oppilaan kokonaisvaltaisen kasvun ja itseilmaisun sekä sosiaalisten taitojen tukeminen. Paikalliseen musiikkikulttuuriin tutustuminen ja sen vaaliminen sekä kansainvälisyyden huomioiminen opetuksessa rikastuttavat oppijan kokemusmaailmaan tulevaisuuden monipuolisena kulttuurinkuluttajana ja edistävät kulttuurisesti kestävästä kehityksestä.

Musiikin yleisen oppimäärän yhteiset opinnot koostuvat opintokokonaisuuksista ja niiden sisällä olevista opintojaksoista, ja mahdollistavat tavoitteellisen ja tasolta toiselle etenevän musiikin opiskelun. Yhteiset opinnot ja opintokokonaisuudet ovat kaikille yhteisiä ja pakollisia. Opintoja voidaan järjestellä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi yksilö- ja ryhmätuntien tuntimääristä poiketen ja oppilaan oma opintopolku huomioiden. Musiikin yhteiset opinnot antavat valmiudet siirtyä musiikin syventäviin teemaopintoihin. Teemaopintojen opintokokonaisuuksia voi suorittaa myös yhteisten opintojen aikana.

YHTEISTEN OPINTOJEN OSAAMISTAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu valittuun instrumenttiin/instrumentteihin
- saavuttaa soitossa ja laulussa perustaidot ja kehittää itseilmaisuaan soiton ja laulun avulla
- omaksuu hyviä harjoittelutapoja ja säännöllisyyttä harjoittelussa
- harjoittelee esiintymistä ja saa välineitä musiikilliseen ilmaisuunsa

- rohkaistuu tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kuuntelee ja hahmottaa omaa soittoaan/lauluaan
- kokee iloa omasta soitostaan ja laulustaan sekä yhdessä musisoinnista
- ymmärtää ja hahmottaa musiikin merkitsemistapoja
- tutustuu eri musiikkityyleihin ja aikakausiin musiikkia kuuntelemalla
- tutustuu eri taideaineisiin ja saa kokemuksia eri taidemuotojen ilmaisukeinoista

Yhteiset opinnot 300 tuntia/11,5 op

Instrumenttiopinnot

Instrumenttiopintojen opintokokonaisuudet sisältävät instrumentin perusteiden opintoja. Instrumenttiopinnot ovat oppilaitoksen järjestämään yksilöopetusta sekä opiskelijan itsenäistä työskentelyä. Yksi opintokokonaisuus kestää noin 1-2 vuotta riippuen opiskelijan henkilökohtaisesta etenemisestä.

Musiikin teoria ja -hahmotus

Teoriaopinnoissa vahvistetaan opiskelijan valmiuksia lukea ja kirjoittaa musiikkia, sekä opitaan hahmottamaan ja jäsentämään musiikkia kirjoitettuna ja kuunneltuna. Opinnot sisältävät musiikin kirjoitus- ja kuuntelutehtäviä ja ne voidaan suorittaa joko lähiopetuksena tai verkko-opintoina.

Yhteismusisointi

Opiskelija osallistuu osana soitinryhmään, bändiin, kuoroon tai muuhun kokoonpanoon oppilaitoksen resurssit ja oppilaan oma kiinnostus huomioiden. Tavoitteena on harjaantua musisoimaan ryhmässä ja oppia refleктоimaan, analysoimaan ja pohtimaan kuulemaansa sekä hahmottamaan toisten musisointia suhteessa omaan. Yhdessä musisoimisen ilo ja myönteiset kokemukset ovat keskeisiä.

YHTEISTEN OPINTOJEN ARVIONTIKRITEERIT

Oppilas

- osaa kertoa oman instrumenttinsa keskeisistä piirteistä
- on harjoitellut ja käynyt soittotunneilla säännöllisesti
- osaa soittaa/laulaa erilaisia kappaleita
- on harjoitellut esiintymistä
- on kokeillut omia musiikillisia ideoitaan ja itseilmaisua
- on suorittanut musiikin teoria ja hahmotus 1- ja 2-kurssit hyväksytysti
- on musisoinut yhdessä toisten kanssa

- on käynyt konserteissa ja suorittanut musiikin kuuntelutehtäviä
- on tutustunut eri taideaineisiin ja ilmaissut itseään eri taiteiden keinoin

MUSIIKIN TEEMAOPINNOT

Teemaopintojen opintokokonaisuudet ovat laajuudeltaan 200 tuntia/7,5 opintopistettä. Tarkoituksena on musiikin yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen kehittäminen edelleen. Tärkeänä tavoitteena on oppilaan oman musiikillisen identiteetin, vahvuuksien, musiikillisen ilmaisun ja luovuuden löytäminen ja niiden vahvistaminen. Teemaopinnot sisältävät sekä pakollisia että vapaasti valittavia opintoja, joissa korostuvat yhteistyö, taiteidenvälisyys ja omat kiinnostuksen kohteet. Teemaopintoja on mahdollista suorittaa myös yhteisten opintojen aikana. Keskeisenä sisältönä on musiikillisten taitojen monipuolinen harjoittaminen. Opinnoissa syvennetään myös musiikin lajien ja muiden taiteenalojen ilmaisukeinojen tuntemusta.

TEEMAOPINTOJEN OSAAMISTAVOITTEET

Oppilas

- syventää soitto/laulutaitojaan ja ilmaisuaan
- saa valmiuksia käytännön muusikkouteen
- hallitsee monipuolista ohjelmistoa. Tuntee musiikin keskeisiä tyyliuuntia.
- harjaantuu rytmien ja melodia hahmottamiseen
- kokeilee säveltämistä ja sovittamista
- löytää ja syventää omaa musiikillista identiteettiään
- harjoittelee ja tuottaa oman musiikillisen kokonaisuuden
- kokee monipuolisesti ja syvällisesti taiteidenvälisyyden
- laajentaa ja rikastaa musiikin ja muun kulttuurin tuntemustaan
- syventää omaa musiikillista osaamistaan kuuntelun avulla

Instrumenttiopinnot
3 op

Musiikin teoria ja
hahmotus 3
2op

Taiteellinen
esittäytyminen
1,5 op

Taiteiden
rajapinnoilla/Valinnaiset
opinnot
1 op

Teemaopinnot 200 tuntia/7,5 op

Instrumenttiopinnot

Teemaopintojen instrumenttiopinnoissa syvennetään instrumenttitaitoja sekä musiikillista ilmaisua. Ohjelmiston valinnassa painotetaan oppilaan vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita. Oppilasta ohjataan kehittämään pitkäjänteistä työskentelyä musiikillisessa osaamisessa, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan taitojensa edistymistä suhteessa tavoitteisiin.

Musiikin teoria ja -hahmotus

Teemaopintojen opintokokonaisuudessa syvennetään valmiuksia lukea ja kirjoittaa musiikkia sekä hahmottaa ja jäsentää sitä kirjoitettuna ja kuulonvaraisesti. Opinnot sisältävät musiikin kirjoitus- ja kuuntelutehtäviä ja ne voidaan suorittaa joko lähiopetuksena tai verkko-opintoina.

Taiteellinen esittäytyminen

Taiteellinen esittäytyminen auttaa tuomaan esille omaa osaamista, omia vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita, joka voi olla esimerkiksi oma konsertti, oma sävellys- tai sovitus työ, tai muu omaa muusikkoutta esille tuova taiteellinen produktio. Taiteellisen esittäytymisen voi toteuttaa yksin tai vaihtoehtoisesti sovitun ryhmän kanssa.

Taiteiden rajapinnoilla/Valinnaiset opinnot

Taiteiden rajapinnoilla on kaikille taideaineille yhteinen opintokokonaisuus, joka ohjaa taiteidenvälisyyteen ajankohtaisia teemoja tutkimalla. Keskeisinä teemoina voivat olla hyvinvointi, osallisuus, vuorovaikutus ja luova ongelmanratkaisu. Opintojakso voidaan suunnitella oppilaitoksessa vuosittain yhdessä toisten taideaineiden kanssa ja se voi sisältää yhteisen tuotoksen, produktion tai teeman. Valinnaiset opinnot voi suorittaa myös itsenäisesti sopimalla kokonaisuudesta ohjaavan opettajan kanssa.

TEEMAOPINTOJEN ARVIOINTIKRITEERIT

Oppilas

- on harjoitellut ja käynyt soittotunneilla säännöllisesti
- on syventänyt instrumenttitaitojaan ja ilmaisee itseään musiikillisesti monipuolisemmin
- osaa kertoa omia musiikillisia ideoitaan ja ilmaista itseään musiikin avulla
- on saanut esiintymiskokemusta
- on kuunnellut eri aikakausien ja tyylien musiikkia
- tuottaa oman musiikillisen kokonaisuuden yksin tai yhdessä muiden kanssa
- on suorittanut musiikin teoria ja hahmotus 3-kurssin hyväksytysti
- on suorittanut taiteidenvälisen opintokokonaisuuden

9. Tanssi

9.1. Tanssin varhaisiän opintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tanssin taiteen perusopetusta yleisiä opintoja edeltävät varhaisiän tanssiopinnot, joita annetaan opiston resurssien mukaan alle kouluikäisille lapsille noin 30–90 tuntia 4–6-vuotiaille lapsille. Varhaisiän tanssiopintojen tavoitteena on lapsen luovuuden ja kehontuntemuksen kehittäminen. Leikinomainen toiminta edistää lapsen tanssin perustaitoja, ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Opetuksen tehtävänä on herättää tanssin ilo ja tukea itseilmaisun ja itseluottamuksen kehittymistä turvallisissa oppimisympäristöissä. Opetuksen kokemuksellisuutta ja elämyksellisyyttä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän tanssikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

TAVOITTEET

- innostaa lapsi tanssin maailmaan leikinomaisen toiminnan kautta
- opettaa tanssituntikäytänteitä
- opettaa leikinomaisten harjoitteiden kautta tanssiteknisiä perustaitoja
- rohkaista ja opettaa ryhmässä toimimiseen
- kannustaa itseilmaisuu

KESKEISET SISÄLLÖT

- motoristen perustaitojen harjoittaminen vai perusliikuntataitojen harjoittaminen
- luovan- ja oman liikkeen rohkea ilmaiseminen
- tanssin perustaitoihin tutustuminen leikinomaisesti
- leikinomaisilla harjoituksilla sosiaalisia taitoja ja oppimisvalmiuksia

9.2. Tanssin yhteiset opinnot (300h/11,1 op)

TAVOITTEET

Tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tarkoituksena on tuottaa oppilaalle myönteisiä kokemuksia tanssin parissa, kannustaa tanssin harrastamiseen sekä tukea liikunnallista ja aktiivista elämäntapaa. Olennaista on tarjota oppilaalle mahdollisuus tanssin ja liikunnan ilon kokemiseen ja löytämiseen. Opetuksen tavoitteena on tuottaa kokonaisvaltaisia elämyksiä sekä tukea oppilaan kokemusta ja ymmärrystä tanssista fyysisen ja luovan toiminnan kautta. Opintojen aikana syntyvä kokemuksellinen suhde tanssiin luo pohjan tanssin elinikäiselle harrastamiselle. Tanssin yleisen oppimäärän opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua, luovuutta, taiteellista ilmaisukykyä ja kulttuurista osallisuutta. Oppilas saa tukea tanssissa tarvittavien valmiuksien omaksumisessa omista henkilökohtaisista ja kulttuurisista lähtökohdistaan käsin. Opintojen myötä oppilas oppii kiinnittämään huomiota kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja terveelliseen elämäntapaan. Opetus kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisiin tanssin ja muun taiteen tapahtumiin ja esityksiin myös kuulijana ja katsojana. Opetus avartaa oppilaan käsitystä tanssin monimuotoisuudesta niin taiteena kuin kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä tukee hänen kasvuaan sivistyneeksi, suvaitsevaksi ja jokaisen erilaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Tanssin yhteiset opinnot koostuvat kolmesta opintokokonaisuudesta.

Tanssin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opintokokonaisuudet

OPINTOKOKONAISUUS 1: YHDESSÄ ILOITEN (30–60 h /1,11–2,22 op)

OPINTOJAKSO 1: TANSSIN PERUSTEET

Sisältö:

- tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua
- tutustutaan ja opetellaan tanssilajien liikesanastoa
- harjoitellaan motorisia taitoja
- tehdään ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita
- tuetaan vuorovaikutus- ja ryhmätaitojen kehittymistä
- luodaan tilaisuuksia harjoitella esiintymistä sekä omien taiteellisten produktioiden suunnittelua ja toteutusta

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Hyvinvointi ja kehollisuus:	
• löytää tanssin ilo	• suhtautuu myönteisesti tanssimiseen
Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen:	
• toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä	• osaa toimia ryhmän jäsenenä
Taito ja taide:	
• saa kokemuksia esiintymisestä	• saa kokemuksia esiintymisestä
• saa tilaisuuksia tutustua muihin tanssin muotoihin ja lajeihin ja niiden kulttuuriseen taustaan mm. taidekoulun omissa näytöksissä ja tapahtumissa	• on saanut kokeilla nykytanssin eri muotoja ja tutustunut niiden kulttuuriseen taustaan
• tutustuu nykytanssiin ja sen historiaan	• on harjoitellut nykytanssia
• kehittää fyysis-motorisia taitojaan	• on kehittynyt fyysis-motorisissa taidoissaan

OPINTOKOKONAISUUS 2: YHDESSÄ HARJOITELLEN (60–140 h/ 2,22–5,18 op

OPINTOJAKSO 2: TEKNIikkaOPINNOT

Sisältö:

- tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua
- opastetaan sekä painotetaan oikeaoppisen lämmittelyn ja palautumisen merkitystä
- tuetaan harjoittein ymmärrystä kineettisiin liikeketjuihin ja kehon linjaukseen
- tutustutaan ja opetellaan nykytanssin liikesanastoa
- harjoitellaan motorisia taitoja
- tehdään ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita
- annetaan avaimia opiskelijoiden luovaan ajatteluun ja taiteidenväliseen osaamiseen
- tuetaan vuorovaikutus- ja ryhmätaitojen kehittymistä
- luodaan tilaisuuksia harjoitella esiintymistä sekä omien taiteellisten produktioiden suunnittelua ja toteutusta

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Hyvinvointi ja kehollisuus:	
säilyttää tanssin ilo	osaa soveltaa tanssitekniikkaa ja hyödyntää omaa luovuuttaan osana koreografista työskentelyä
suhtautua omaan kehoon luontevasti ja myönteisesti	osaa sanallistaa nähtyä ja koettua taidetta mm. nähdessään ja koettuaan vierailijoiden teoksia ja Tanssiteatteri TilleriTallerin esityksiä
Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen:	
kykenee kuuntelemaan toisia ja havainnoimaan ympäristöä	omaa vuorovaikutustaitoja, ilmaisullisia taitoja ja luovaa työskentelyä pari- että ryhmätyöskentelyssä sekä tunneilmaisun taitoja sekä esiintyjänä että ryhmän vuorovaikutteisena jäsenenä
toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä ja harjoittelee ryhmätyöskentelyyn oman panoksensa tuomista	on kehittänyt itsetuntemustaan kohti positiivisen minäkuvan rakentumista sekä vahvuuksien tunnistamista
arvostaa ja kunnioittaa toisten yksilöllisyyttä ja näkemyksiä	
Taito ja taide:	
tutustuu nykytanssiin, laajentaa liikkeellistä ja ilmaisullista sanastoaan	
saa kokemuksia esiintymisestä	
saa tilaisuuksia tutustua muihin tanssin muotoihin ja lajeihin ja niiden kulttuuriseen taustaan mm. taidekoulun omissa näytöksissä ja tapahtumissa	

OPINTOKOKONAISUUS 3: YHDESSÄ TIETOA KASVATTAEN (100–140 h/ 3,7–5,18 op)

OPINTOJAKSO 3: SYVENTYEN TANSSIN SISIMPÄÄN

Sisältö:

- tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua
- opastetaan sekä painotetaan oikeaoppisen lämmittelyn ja palautumisen merkitystä
- tuetaan harjoittein ymmärrystä kineettisiin liikeketjuihin ja kehon linjaukseen
- tutustutaan ja opetellaan nykytanssin liikesanastoa
- harjoitellaan motorisia taitoja
- tehdään ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita
- tuetaan vuorovaikutus- ja ryhmätaitojen kehittymistä
- luodaan tilaisuuksia harjoitella esiintymistä sekä omien taiteellisten produktioiden suunnittelua ja toteutusta annetaan avaimia opiskelijoiden luovaan ajatteluun ja taiteidenväliseen osaamiseen

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
Hyvinvointi ja kehollisuus:	
säilyttää tanssin ilo	hallitsee nykytanssin tanssiteknisiä taitoja
suhtautuu omaan kehoonsa luontevasti ja myönteisesti	on laajentanut liikesanaston ja liikelaatujen osaamista ilmaisten sen opettajalle
tunnistaa ja on valmis ottamaan käyttöön oman kehonsa liikkeelliset ja ilmaisulliset mahdollisuudet	on syventänyt tanssijuuttaan, esiintyjyyttään sekä musiikin ja rytmiikan tuntemusta suhteessa tanssiin
Vuorovaikutus ja kulttuurillinen osaaminen:	
ymmärtää, että jokainen on yksilö ja oppia kunnioittamaan jokaisen kehoa ja persoonaa	
kykenee kuuntelemaan toisia (myös kehollisesti) ja havainnoimaan ympäristöään herkästi ja ymmärtäen	on kehittänyt itsetuntemustaan kohti positiivisen minäkuvan rakentumista sekä vahvuuksien tunnistamista
toimii rakentavasti ryhmän jäsenenä	osaa toimia vuorovaikutuksellisesti ja toisia kunnioittaen ryhmässä
tuo ryhmätyöskentelyyn oman panoksensa	
arvostaa ja kunnioittaa toisten yksilöllisyyttä ja näkemyksiä	
Taito ja taide:	
kehittää fyysis-motorisia taitojaan	
laajentaa liikkeellistä ja ilmaisullista sanastoaan	
tutustuu nykytanssiin ja sen kulttuuriseen taustaan	on tutustunut nykytanssin peruselementteihin, tanssiteknikoihin, tyyleihin sekä liikesanastoihin
saa tilaisuuksia tutustua muihin tanssin muotoihin ja lajeihin ja niiden kulttuuriseen taustaan mm. taidekoulun omissa näytöksissä ja tapahtumissa, kenties opintomatkoina katsomaan esityksiä muualle Suomeen	

9.3. Tanssin teemaopinnot (200 h/ 7,4 op)

TAVOITTEET

YHDESSÄ TAITOA SYVENTÄEN

Tanssin teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen ja valmiuksien laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä alueen väestöllinen ja kulttuurinen kehitys. Tavoitteena on avata ja monipuolistaa tanssin taiteen perusopetuksen sisältöjä siten, että kaikilla esimerkiksi sukupuoleen tai etniseen taustaan katsomatta on mahdollisuus kokea osallisuutta

suhteessa opetuksen sisältöihin ja tarjontaan. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota oppilaiden valittavaksi keskenään vaihtoehtoisia tanssin teemaopintojen opintokokonaisuuksia. Yksittäiset opintokokonaisuudet voivat sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

HYVINVOINTI JA KEHOLLISUUS

- haastaa ja kehittää kehoaan eri tavoin
- oppii tunnistamaan tanssin ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin välisen yhteyden
- oppii kiinnittämään huomiota terveelliseen elämäntapaan

VUOROVAIKUTUS JA KULTTUURINEN OSAAMINEN

- harjaantuu tanssimaan sekä yksin että ryhmässä
- osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmän toimintaan
- oppii vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
- saa tilaisuuksia tutustua itselleen uusiin tanssin lajeihin ja tanssikulttuureihin
- osallistuu mahdollisuuksien mukaan tanssiesitykseen myös katsojana ja oppii keskustelemaan tanssista

TAITO JA TAIDE

- laajentaa fyysis-motorisia taitojaan
- saa kokemuksia esiintymisestä erilaisissa tilanteissa ja avartaa omaa kehollista, liikkeellistä ja taiteellista ilmaisuaan
- saa monipuolisia kulttuurisia ja taiteellisia vaikutteita esimerkiksi muista taideaineista
- tutustuu tanssiin taidemuotona muiden taiteiden joukossa

TANSSIN TEEMAOPINTOJEN KESKEISET SISÄLLÖT

- tuetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallista harjoittelua
- opastetaan sekä painotetaan oikeaoppisen lämmittelyn ja palautumisen merkitystä
- tuetaan harjoittein ymmärrystä kineettisiin liikeketjuihin ja kehon linjaukseen
- tutustutaan ja opetellaan tanssilajien liikesanastoa
- harjoitellaan motorisia taitoja
- tehdään ilmaisuun ja musiikin tulkintaan liittyviä harjoitteita
- annetaan avaimia opiskelijoiden luovaan, taiteelliseen ja taiteidenväliseen ajatteluun
- tuetaan vuorovaikutus- ja ryhmätaitojen kehittymistä
- tutustutaan ja tutkitaan tanssin perustietoutteen ja länsimaiseen tanssihistoriaan
- harjoitetaan esiintymistä ja esiintymistilanteiden suunnittelua

Tanssin teemaopinnot koostuvat kahdesta opintokokonaisuudesta ja viidestä opintojaksosta.

OPINTOKOKONAISUUS 1: KAIKILLE YHTEISET OPINNOT (150 h/5,55 op)

OPINTOJAKSO 4: TAITEIDEN RAJAPINNOILLA (30 h)

Sisältö:

- eri taidealojen ilmaisumuotoja hyödyntävä yhteistyö
- produktiot tai eri taidealoja yhdistävät projektit

- teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu yli taidealarajojen
- yhteisöllisyys
- yhteisöllisyys ja reflektointi
- luova ongelmanratkaisu

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
• huomioi oman taiteellisen tekemisen osana suurempaa kokonaisuutta	• hahmottaa tanssin taidemuotona ja osana muita taidemuotoja
• taideprojektien ja -kokonaisuuksien hahmottaminen	• on tutustunut erilaisiin tanssilajeihin taidekoulun kesäkurssien muodossa ja muihin taidemuotoihin sekä tanssijan että katsojan roolissa
• vuorovaikutustaitojen edistäminen	
• osallisuus	

OPINTOJAKSO 5: TAITEELLINEN ESITTÄYTYMINEN (60 h)

Sisältö:

- produktio, esitys, oma koreografia

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
• suunnittelee ja toteuttaa taiteellisen esittämisen koreografisena – tai tanssijan lopputyönä opettajan ohjauksessa/ koreografiassa tai toisen opiskelijan koreografiassa	• löytää oma taideilmaisunsa ja osaa hyödyntää omaa luovuuttaan osana koreografista työskentelyä
(Tuoreet ja toivotut – Omat tanssit – työpajat ja niiden tuotosten esittäminen tanssin keväänäytöksissä.)	• luo työskentelytavat ja työskentelyn aikatauluttamisen produktio huomioiden opettajan ohjauksessa
	• hallitsee tavoitteellista ja pitkäjänteistä työskentelyä
	• osaa reflektoida kasvuaan ja kehitystään

OPINTOJAKSO 6: MINÄ TANSSIJANA (20 h)

Sisältö:

- tanssijan hyvinvointi
- tanssijan keuhonhuolto
- ravinnon ja levon merkitys

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
tutustuu tanssijan hyvinvointiin, kehonhuoltoon ja ravinnon ja levon merkitykseen	osaa harjoitella lajille ominaisia perustaitoja oma keho huomioiden
sitoutuu opintoryhmäänsä ja oppii antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan omaa ja toisten työskentelyä	osaa hyödyntää erilaisia työskentelytapoja ja toimia oma hyvinvointi huomioiden
	on kehittänyt omia vuorovaikutustaitojaan ja osoittaa sen valitsemallaan tavalla

OPINTOJAKSO 7: YHTEISÖLLINEN PROSESSI (40 h)

Sisältö:

- yhdessä tekeminen, yhteistyöprojektit, vuorovaikutustaidot, vierailut, esitysten katsominen ja reflektointi

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
saa tietoa tanssista osana taiteen perusopetusta	osaa tehdä yhdessä ryhmänä projektin ja antaa siihen oman panoksensa
kehittää yhdessä tekemistä ja projekteja	on reflektoinut haluamallaan tavalla vierailua tai esityksen katsomista
vuorovaikutustaitojen edistäminen	on kehittänyt omia vuorovaikutustaitoja ja osoittaa sen valitsemallaan tavalla

OPINTOKOKONAISUUS 2: VALINNAISET OPINNOT, TUTKIVA TANSSI (50 h/1,85 op) Kaksi valinnaista opintojaksoa, joista valitaan toinen

OPINTOJAKSO 8a: TUTKIN JA TUTUSTUN (50 h)

Sisältö:

- oma tutkimus tanssin kenttään, teoriaan, historiaan, tanssimusiikkiin

OPINTOJAKSO 8b: KIINNOSTUN JA INNOSTUN (50 h)

Sisältö:

- omat kiinnostuksen kohteet tutkimuksen aiheina muun muassa puvustus, lavastus, valo- ja äänisuunnittelu, tanssin dramaturgia tai tanssijan omavalintainen aihe

Osaamistavoitteet	Arviointikriteerit
• ymmärtää kokonaisvaltaista tanssitaidetta tanssimalla, tekemällä, kokeilemalla, erehtymällä, esiintymällä ja osallistumalla erilaisiin projekteihin ja yhteistyömuotoihin	• on kehittänyt tanssitekniikan soveltamista uusiin menetelmiin ja kehittynyt tanssijana ja/tai koreografina
• löytää oman taideilmaisun ja tanssijuutensa ytimen	• on harjoitellut projektisuunnittelua ja siihen liittyviä erilaisia työtehtäviä sekä tavoitteellista ja pitkäjänteistä työskentelyä
	• osaa sanallistaa syvällisemmin nähtyä ja koettua
	• osaa asettaa realistiset henkilökohtaiset tavoitteet ja pyrkiä niiden saavuttamiseen tanssijana ja/tai koreografina työskennellessään

Työtavat tanssin opetuksessa

- erilaiset ryhmä- ja yksilö opetuksen muodot
- yhteisöllinen oppiminen
- omatoiminen työskentely
- tarjotaan mahdollisuus monipuoliseen ilmaisuun, kokemukselliseen oppimiseen ja osaamisen monipuoliseen osoittamiseen
- hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan opetuksessa teknologiaa

Oppimisen arviointi tanssin opetuksessa

- arviointi tukee oppilaan kokonaisvaltaista tanssillista kehitystä
- arviointi on vuorovaikutteista, kannustavaa sekä oppimista edistävää
- oppilas saa palautetta formatiivisesti koko opintojen ajan
- itse- sekä vertaispalaute

Arvioinnin kohteita ovat:

- hyvinvointi ja kehollisuus
- vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen
- taito ja taide

9.4. Laaja oppimäärä - Tanssiteen syventävät opinnot, tanssiteatteri

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia. Laajan oppimäärän opinnot eri taiteenalan perusopinnoista (500h) ja syventävistä opinnoista (800h).

SYVENTÄVIEN OPINTOJEN TAVOITTEET, SISÄLLÖT, LASKENNALLISET LAAJUUDET JA ARVIOINTIPERUSTEET

Syventävät opinnot tähtäävät tanssiteen ja teatteritaiteen rakenteiden ja käsitteiden ymmärtämiseen ja yhdistämiseen sekä teatterin kokonaiskentän hallintaan; tanssiteatterihistorian,

tanssiteatteriperinteen ja tanssiteatterikulttuurin. Syventävien opintojen laajuus on yhteensä 800 tuntia.

Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia esitysprosesseista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Taidekoulu Jokihelmessä tanssitaiteen syventäviä opintoja suoritetaan n. 10 - 19-vuotiaana.

Tanssitaiteen syventävien opintojen tehtävänä on vahvistaa ja tukea oppilaiden aktiivista toimijuutta, tanssi – ja teatteritaiteen ymmärrystä, omaehtoista taiteen tekemistä, henkilökohtaista tulkintaa sekä kannustaa vuorovaikutukseen ja rakentavaan toimintaan yksilönä sekä ryhmän jäsenenä.

Tanssitaiteen syventävät opinnot ohjaavat yhteisöllisyyteen ja yhteistyöhön, sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen taiteelliseen työskentelyyn sekä osallisuuteen niin omassa yhteisössä kuin yhteiskunnassa.

Tanssiteatteritaidetta voi opiskella esimerkiksi esiintyjyyden, tanssitaiteen, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian tai visualisoinnin kautta. Tanssiteatteritaiteen opiskelu tapahtuu pääosin ryhmätyönä, ja suurin osa opinnoista on kontaktiopetusta. Tanssiteatteritaide on monitaiteinen taiteenlaji, joka toteutuu erilaisina esityksinä monenlaisissa yhteisöissä ja ympäristöissä.

TANSSITAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN KESKEISET TAVOITTEET JA SISÄLLÖT, tanssiteatteri (syventävät opinnot)

Tanssitaiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnot koostuvat kuudesta opintojaksosta. Opintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia/29,6 op. Laskennallisen oppitunnin pituus on 45 minuuttia. Opintojaksojen tavoitteena on tutustua tanssiteatterin tekemisen suuntauksiin ja käytäntöihin sekä tanssiteatteriin taidemuotona. Syventävien opintojaksojen tavoitteena on monipuolistaa oppilaan tanssiteatteritaiteen ymmärrystä ja ilmaisua ja antaa oppilaalle omakohtaisia kokemuksia esitysprosesseista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä.

Tanssiteatteritaiteessa opinnot koostuvat seuraavista neljästä eri tavoitealueesta: Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot, Tanssiteatteriesitys, Tanssiteatteri osana yhteiskuntaa ja Oma taiteellinen prosessi.

Keskeiset tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilasta vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan kokonaisvaltaista ilmaisua
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä muihin taiteenlajeihin

Tanssiteatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida ja sitouttaa oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan tanssiteatterin käsitteitä ja tutustumaan eri osa-alueisiin
- ohjata tunnistamaan esityksen harjoitusprosessin vaihteita.
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin

- ohjata oppilasta tutustumaan näytelmäkirjallisuuteen ja harjoittelemaan näytelmien lukemista.

Tanssi ja teatteri osana yhteiskuntaa tai nykyteatteri/soveltava ja osallistava teatteri

Opetuksen tavoitteena

- kannustaa oppilasta havainnoimaan tanssiteatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin tehtävänkuviin, teatteritaitojen hyödyntämiseen eri ammateissa, työnhaussa ja opiskelussa sekä harrastamaan tanssia ja teatteria monipuolisesti
- ohjata oppilasta tutustumaan tanssiteatteriin ja sen sovelluksiin taidemuotona ja teatteritaiteen yhteyksiin muihin taiteisiin
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin työnkuviin.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen sekä kokeilemaan rohkeasti tanssin ja teatterin keinoja
- rohkaista oppilasta uskomaan itseensä, löytämään omia vahvuuksiaan, kehittämisalueitaan ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja reflektimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havainnoimaan itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään
- kokemus ohjaajan ja koreografin työstä

Keskeiset sisällöt

Tanssitaiteen syventävissä opinnoissa tutustutaan tanssiteatteritaiteeseen ja teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia tanssi – ja teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuviin, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

Syventävien opintojen tavoitteena on oppilaan ilmaisun kokonaisvaltainen kehittäminen sekä myönteisen minäkuvan ja itsetuntemuksen vahvistaminen. Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan omakohtaiset havainnot ja kokemukset, toimiva vuorovaikutus ryhmän kanssa sekä myönteisen taidesuhteen rakentuminen. Oppilas on aktiivinen toimija ja työryhmän jäsen. Tanssiteatteriopinnoissa huomioidaan oppilaiden ikä ja kehitysvaihe. Tavoitteet ja sisällöt rakennetaan niin, että ne monipuolistuvat ja syvenevät opintokokonaisuudesta toiseen edettäessä. Erilaiset esitysprosessit ja esittämisen muodot ovat keskeinen osa tanssiteatterin opetusta. Esityksiä tehdään monenlaisiin tiloihin ja ympäristöihin yhteistyössä eri yhteisöjen kanssa, myös taiteidenvälisesti. Esitysten katsominen on olennainen osa tanssiteatterin opetusta. Taidekoulussa on avoin, tutkiva ja kokeileva työote. Myös opettaja on oppija ja tutkija. Hän arvioi omaa opetustaan ja oppilaiden oppimista ja voi tarvittaessa tehdä muutoksia opetuskäytäntöihin.

Oppimisen arviointi

Arvioinnin tehtävä:

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan tanssi – ja teatteritaiteen opintojen edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Tanssi -ja teatteritaiteen opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arviointi tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja

esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Palaute ohjaa oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun ja oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti mutta rehellisesti. Arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arviointi opintojen aikana:

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista ja arviointimenetelmistä. Oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Oppilas harjoittelee arviointitaitojaan alusta alkaen. Palaute kytkeytyy oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaan osallisuutta.

Tanssitaiteen syventävät opinnot, tanssiteatteri

Opintokokonaisuudet 1-2: Miltä tanssiteatteri tuntuu ja näyttää?

Kaksi – kolme vuotta, 4.-6. luokkalaiset

Opintojen laajuus vähintään 240 h (8,88 op)

Opintokokonaisuuksien 1-2 opinnoissa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja kontaktissa olemista muiden kanssa. Luodaan toimiva ryhmä, jossa esiintyminen on mahdollista turvallisessa ja kannustavassa ilmapiirissä. Opintovuosien aikana tarkasteluun otetaan roolihenkilön rakentaminen. Hahmotyöskentelyyn liittyen, harjoitellaan ja rohkaistaan fyysistä ilmaisua sekä äänenkäyttöä. Tanssiteatteriharrastus opettaa kannustavaa vuorovaikutuksen kulttuuria, jossa onnistumiset huomataan ja jokainen saa olla oma itsensä.

Lasten tanssiteatteriopetus perustuu toiminnalliseen oppimiseen turvallisessa ryhmässä. Tanssin ja teatterin ydintaitoja opitaan monipuolisten yksilö- ja ryhmäharjoitteiden kautta, huumoria, iloa ja leikillisyyttä unohtamatta. Aiempaa haastavampien harjoitteiden kautta kehitämme edelleen läsnäolontaitoja, kokonaisilmaisua sekä kehon – ja äänenkäytön valmiuksia näyttämötilanteissa. Lisäksi tutustumme teatterin terminologiaan käytännön työskentelyn kautta. Vuotuinen tanssiteatteriesitys toteutetaan mahdollisuuksien mukaan monitaiteisena kokonaisuutena yhteistyössä, jonkun toisen taideaineen ryhmän tai ryhmien kanssa. Lastenteatteri nostaa aiheita lasten maailmasta ja teoksissa kuuluu lasten oma ääni.

Opintokokonaisuus 1-2 arviointi:

- Oppilas osaa toimia vastuullisena ryhmän jäsenenä, ottaa muut huomioon ja osaa rakentaa myös toimivia ryhmiä.
- Oppilas on rohkaistunut kontaktiin toisten tanssijoiden, näyttelijöiden ja yleisön kanssa.
- Oppilas on ymmärtänyt läsnäolon merkityksen.
- Oppilas on syventänyt kokonaisvaltaista ilmaisuaan.
- Oppilas on löytänyt työskentelyssään yhteyksiä muihin taiteenlajeihin.

Opintokokonaisuus 3-5: Kohti taiteellista prosessia ja tekstistä tulkintaan

Kohti taiteellista prosessia 1

Kohti taiteellista prosessia 2

Kohti taiteellista prosessia 3

Kolme vuotta, 7.-9. luokkalaiset

Opintojen laajuus vähintään 360h (13,3 op)

Tutustutaan teatterin käsitteisiin sekä eri osa-alueisiin tanssitaiteen näkökulmasta.

Kolmevuotisen Kohti taiteellista prosessia opintokokonaisuuden aikana tutkitaan dramaturgian ja näyttämökirjallisuuden mahdollisuuksia. Näytelmiä tulkitaan ja analysoidaan myös katsojan näkökulmasta.

Nuorten tanssiteatteri on nuorten näköistä ja opetus vahvistaa ryhmän jäsenten osallisuutta. Näyttelijäntyö ja näytteleminen sekä dramaturgia limittyvät opetuksessa tanssiteatterin rinnalla. Harjoitteiden ohella keskeinen oppimisen muoto on esityksen valmistaminen. Työskentelyssä on tärkeää turvallinen ja kannustava ilmapiiri. Nuorille luodaan tila, jossa iloitaan omasta ja toisten onnistumisesta sekä uskalletaan ottaa riskejä yhdessä, uuden oppimisen äärellä. Tanssiteatteri opettaa tärkeitä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Oppilasta ohjataan oman oppimisen reflektointiin, itseohjautuvuuteen.

Huomiota kiinnitetään myös puvustukseen, lavastukseen sekä valo- ja äänimaailmaan. Opintokokonaisuuksien 3-5 aikana tutustutaan erilaisiin näytelmäteksteihin tai muihin lähdemateriaaleihin. Toteutetaan tämän pohjalta dramaturgia ja esityskokonaisuus, jonka ideoinnissa oppilaita kannustetaan käyttämään luovuuttaan ja kokeilemaan rohkeasti teatterin eri keinoja ja mahdollisuuksia. Kehitetään tanssi-ilmaisua, liikeilmaisua, äänenkäyttöä ja puhetekniikkaa. Oppilaat saavat kokemuksia vastuusta luovassa prosessissa sekä yksilöinä että ryhmässä.

Opintokokonaisuuksien aikana toteutetaan valmiin tekstin pohjalta tanssiteatteriteoksia näytelmätekstien pohjalta. Näytelmätekstiä analysoidaan ja tulkitaan sekä harjoitellaan dialogityöskentelyä. Prosessin aikana syvennetään kokonaisilmäyksen valmiuksia sekä tanssijantyön että näyttelijäntyön taitoja, keskittyen pitkäjänteiseen roolityöskentelyyn, kontaktiin ja läsnäoloon.

Esitysprosessin aikana tutkitaan sisällön ja muodon suhdetta sekä ohjauksellisten ratkaisujen mahdollisuuksia tanssiteatteritaiteessa.

Tanssiteatteriharrastus edellyttää työskentelyyn sitoutumista.

Kolmevuotisen Kohti taiteellista prosessia opintokokonaisuuden aikana tutkitaan dramaturgian ja näyttämökirjallisuuden mahdollisuuksia. Lisäksi luetaan, katsotaan ja analysoidaan näytelmiä, tanssiteatteriteoksia ja käydään opintomatkalla lähialueen teattereissa (Oulu, Kokkola, Kajaani).

Nuortenteatteri on nuorten näköistä ja opetus vahvistaa ryhmän jäsenten osallisuutta. Tanssijantyö ja näyttelijäntyö sekä dramaturgia limittyvät opetuksessa. Harjoitteiden ohella keskeinen oppimisen muoto on esityksen valmistaminen. Työskentelyssä on tärkeää turvallinen ja kannustava ilmapiiri. Nuorille luodaan yhteisöllinen tila, jossa iloitaan omasta ja toisten onnistumisesta sekä uskalletaan ottaa riskejä yhdessä uuden oppimisen äärellä. Teatteri opettaa tärkeitä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. Oppilasta ohjataan oman oppimisen reflektointiin, itseohjautuvuuteen.

Opintokokonaisuus 3-5 arviointi:

- Oppilas osaa työskennellä sitoutuneesti, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti ottaen muut ryhmän jäsenet huomioon.
- Oppilas on omaksunut teatterin käsitteistöä ja tutustunut teatterin eri osa-alueisiin.
- Oppilas on ymmärtänyt läsnäolon merkityksen ja osannut reflektoida omaa työskentelyään.
- Oppilas on tarttunut rohkeasti myös muihin tehtäviin kuin tanssijan tai näyttelijän tehtäviin.
- Oppilas on ymmärtänyt harjoitusprosessin merkityksen ja tietää, miten harjoitusprosessi etenee.
- Oppilas on kokeillut reippaasti erilaisia tanssiteatterin ja teatterin muotoja.

Opintokokonaisuus 6:

Tanssi ja teatteri osana yhteiskuntaa tai nykyteatteri/soveltava ja osallistava teatteri

Esityksen lumo eli oma taiteellinen prosessi eli päättötyö

Kaksi vuotta, toisen asteen opiskelijat

Opintojen laajuus 280 h (10,4 op)

Opintokokonaisuuden 6 aikana valmistetaan yksi esitys, jonka sisällön oppilaat ja opettaja voivat tuottaa yhdessä. Voidaan myös käyttää valmista tekstiä, tai lähdemateriaalia, jonka ryhmä dramatisoi, ohjaa ja koreografioi yhdessä esityksen muotoon. Kehitetään oppilaiden

näyttämöllistä mielikuvitusta ja hyödynnetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja omassa tanssijan- ja näyttelijäntyössä. Tutustutaan nykyteatterin/soveltavan ja osallistavan teatterin eri muotoihin ja opitaan käyttämään niitä taidetanssi – ja teatterityöskentelyssä. Esityksentekoprosessissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös muita taiteen lajeja. Oppilasta rohkaistaan löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan teatteritaiteessa. Yhden kokoillan teoksen vaihtoehtona voi olla pienimuotoisten esityksellisten tutkielmien valmistaminen ja ohjaaminen eri nykyteatterin ja soveltavan taidetanssin ja teatterin muodoista (esim. performanssi, ajankohtaisteatteri, devising-teatteri, foorumteatteri, yhteisöteatteri).

Esityksen lumo eli oman taiteellisen päättötöön tavoitteena on oppilaan kyky persoonalliseen työskentelyyn ja oppilas pystyy saavuttamaan asettamiaan taiteellisia tavoitteita. Oppilas saa valita itse lopputyönsä aiheen, johon kuuluu esityksellinen ja kirjallinen osio. Kirjallisessa osiossa oppilas arvioi omaa työskentelyprosessiaan ja omaa osaamistaan heijastaen siihen aikaisempien opintojen sisältöjä ja oivalluksia. Oppilas toteuttaa valitsemansa aiheen alusta loppuun itse opettajan ohjauksella.

Opintokokonaisuus 6 arviointi:

- Oppilas on kokeillut ennakkoluulottomasti taidetanssin ja teatterin keinoja.
- Oppilas on löytänyt omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan.
- Oppilas on asettanut itselleen taiteellisia tavoitteita.
- Oppilas on ottanut oman kokemusmaailmansa taiteelliseen työhön mukaan.
- Oppilas osaa havainnoida tanssia ja teatteria myös yhteiskunnallisena ilmiönä.
- Oppilas osaa analysoida kokemaansa ja näkemäänsä.
- Oppilas on tutustunut länsimaisen taidetanssin ja teatterin traditioihin, teatteriin taidemuotona sekä teatteriammatteihin.
- Oppilas osaa havainnoida itseään ja ilmiöitä ympärillään sekä vaihtaa näkökulmaa ja ajatella kriittisesti.
- Oppilas uskaltautuu epämurkavuusalueelleen.
- Oppilas osaa asettaa taiteellisia tavoitteita ja reflektoida työskentelyään.
- Oppilaalla on oma taiteellinen ajattelu, ”oma ääni” ja suhde tanssi- ja teatteritaiteeseen.
- Oppilas osaa havainnoida taidetanssia ja teatteria myös yhteiskunnallisena ilmiönä.
- Oppilas on tutustunut tanssi- ja teatteritaiteen sovelluksiin.
- Oppilas on tutustunut länsimaisen taidetanssin ja teatterin historiaan, sen traditioihin sekä ajankohtaisiin ilmiöihin.
- Oppilas osaa analysoida näkemäänsä ja kokemaansa myös yhteiskunnallisuuden ja osallisuuden näkökulmasta.
- Oppilas osaa hyödyntää taidetanssi- ja teatteritaitojaan opiskelussa ja työnsä.
- Oppilas saa kahden opettajan laatiman suullisen ja kirjallisen arvioinnin päättötöystään ja osaamisestaan syventävissä opinnoissa.

Todistukset

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnot todistus

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnot todistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopinnot todistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista taiteenalan laajan oppimäärän perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman • kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä